

Укладач:

К.І. Мамчур

спеціалістка вищої категорії,
викладачка-методистка, викладачка
циклової комісії «Спів академічний
та народний» Київської
муніципальної академії музики
ім. Р.М. Глієра

Рецензенти:

О.М. Дяченко

професор, завідувач кафедри
оперного співу Національної
музичної академії України
ім. П.І. Чайковського

С.Й. Максименко

спеціалістка вищої категорії,
викладачка-методистка, голова
циклової комісії «Сольний спів»
комунального закладу
«Чернівецький обласний коледж
мистецтв ім. С. Воробкевича»

Відповідальна
за випуск:

В.М. Зінченко

Рекомендовано

на засіданні науково-методичної ради
Київської муніципальної академії музики
ім. Р.М. Глієра
(протокол № 02 від 07 жовтня 2019 р.)

© Мамчур К.І., 2019 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: ECTS – 20	Галузь знань <i>02</i> <i>«Культура і мистецтво»</i>	Нормативна
	Спеціальність <i>025</i> <i>«Музичне мистецтво»</i>	
Модулів - 8	Спеціалізація: <i>"Спів академічний та народний"</i>	Рік підготовки:
Змістових модулів - 16		I – IV
Загальна кількість годин - 600		Семестри:
		I – VIII
Тижневих годин для: денної форми навчання – 11 (2 год. на тиждень для студентів I курсу, 3 год. на тиждень для II-IV курсів) самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>Молодший спеціаліст</i>	Практичні, семінарські: –
		Самостійна робота: 215 год.
		Індивідуальні завдання: 385 год.
		Вид контролю: I, III, V, VII – диференційований залік; II, IV, VI, VIII – екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною метою курсу "Сольний спів" – є підготовка кваліфікованих співаків, які володіють вокально-технічною та виконавською майстерністю.

В процесі навчання студент набуває не тільки знання про співоче звукоутворення, але у нього формується та вдосконалюються вокально-технічні, художні навички, розвиваються виконавські задатки, музично-естетичний смак, розумові здібності і пам'ять, мислення, уява, мова, моральні якості, воля. Крім того, метою курсу є розвиток музичного слуху, почуття ритму і темпу, музичної форми і стилю, музичного плану та почуття міри музичної пам'яті темпераменту й творчої фантазії. Таким чином, в процесі вокального навчання проходить становлення особистості, всебічний її розвиток.

.....**Мета навчальної дисципліни** – виховання співаків високої кваліфікації, майбутніх викладачів вокалу дитячих музичних шкіл, а також підготовка студентів до вступу до вищих навчальних закладів.

.....В процесі становлення художньої індивідуальності співака важливу роль відіграє формування і розвиток їх музичної та загальної культури, закріплення здорового музичного смаку, розвиток внутрішнього слуху, вміння вільно орієнтуватися в нотному тексті. За період навчання студент повинен оволодіти навичками самостійної роботи над вивченням і виконанням музичних творів.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння вокальною технікою;
- вдосконалення виконавської майстерності;
- оволодіння методикою викладання дисципліни;
- оволодіння художніми стилями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основи постановки голосу, звукоутворенню, дихання, вокальні техніки.

вміти: - впроваджувати здобутки теорії, педагогіки й методи сольного співу на практиці;

- володіти художньою мірою та естетичним смаком у творчості;
- організувати та координувати духовно-просвітницьку діяльність у вокальній сфері;
- вдосконалювати та самостійно працювати над своїм голосом;
- ефективно підбирати та працювати над своїм репертуаром;
- самовдосконалюватися.

Працюючи над розвитком вокально-технічних та виконавських навиків, викладач повинен виховати істинно культурного співака-професіонала, привити навички постійної самостійної роботи над своїм голосом і репертуаром, розвивати в ньому увагу, творчу волю, прагнення до самовдосконалення.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Основи постановки і виховання голосу співака

Якими же якостями характеризується правильно сформований співацький голос?

Рівний, одно характерного звучання на всьому діапазоні (як правило, двооктавному), в міру округлений, без регістрових зламів, достатньо для певного типу голосу сили звучності, металічного забарвлення, але м'який, не форсований, гнучкий, здатний до рухливості й динамічних змін тощо – такі, в основному риси професійного опрацьованого голосу. Серед засобів його обробки, чітке формування голосних і приголосних. Ясність голосних надає голосу дзвінкість і гнучкість, одночасно виробляється округленість тону, щоб він був ні плоским, ні глухим. Цьому сприяє відповідна зовнішня форма рота.

У бесіді з учнем дається елементарне поняття про будову голосового апарату та його функції – дихальну, фонаторну, артикуляційну. На початку навчання виконавські завдання повинні бути дуже прості. Вокально-технічний розвиток студента іде за рахунок систематичної роботи на основі правильного

звучання середини діапазону. Враховуючи, що спів є психо-фізичний процес, в якому діяльність голосового апарату (дихання, гортані, резонаторів) є цілісною, увагу треба звертати на дихання (глибокий безшумний не перевантажений вдих, економічне розходування під час співу).

Основні моменти, на які потрібно звертати увагу на заняттях:

- 1) Постановка корпусу;
- 2) Організація співочого дихання;
- 3) Тембр голосу. Формування голосних.

Регістрові діапазони голосу. Головне і грудне резонування;

- 4) Артикуляція;
- 5) Положення гортані. Атака звуку;
- 6) Чистота інтонації;
- 7) Діапазон, сила звуку;
- 8) Недоліки в звукоутворенні (тремоло, коливання голосу, носовий призвук).

Звукоутворення

Процес співацького звукоутворення являє собою ланцюг складних і найрізноманітніших рухів відповідних м'язів системи голосового органу. В основі функцій цього процесу лежать імпульси, які йдуть з вищих нервових центрів до тих або інших ділянок голосоутворюваного апарату. Поза імпульсами не буває голосоутворення взагалі, тим більше – додатного для співу. Характер імпульсів має прямий вплив на звукоутворення і вокальну техніку. Чіткі і ясні імпульси зумовлюють і рівноцінні функції голосового органу. Розпливчасті, непевні імпульси викликають такі ж непевні й розпливчасті функції звукоутворення. Отже імпульси повинні мати певний зміст, спрямованість. Джерелом імпульсів, що керують функціями звукоутворення є ідеологія, світогляд і світосприйняття, загальна й музично-художня культура співака, його музичні здібності й розвиток, художній смак, вміння усвідомлювати перше вокально-творче завдання взагалі, та і в деталях.

Ротова порожнина – голосовий резонатор. Міняючи її форму і об'єм, можна впливати на тембр та окраску голосу. Вона формує голосні, даючи їм різні відтінки. Язик при співі повинен лежати спокійно, кінчиком торкаючись зубів.

Основою звукоутворення є комплекс роботи важливих елементів: дихання, голосових зв'язок, грудних, головних і носо-глоткових резонаторів, ротогортанної порожнини і артикуляційного апарату разом.

В процесі звукоутворення важливим є моменти: положення гортані, момент «пам'яті вдиху», еластичність дихання, координація між натягненням зв'язок та подачею дихання.

Відчуття при звукоутворенні у співака відіграють велику роль, тому потрібно звертати увагу студента і рекомендувати фіксувати їх.

Вокальна техніка

Багато любителів співу, співаків та викладачів вважають, що найголовніше у співі – красивий голос. І справді важко переоцінити значення багатого за тембром, звучного, великого за діапазоном і гнучкого голосу. Проте хороші якості співацького голосу не можуть врятувати співака від невдач, яким би хорошим не був його голос, якщо він не володіє необхідним комплексом співацьких даних, певною культурою, художнім смаком, чуттям музики, музичної форми, точністю інтонації, чіткістю дикції.

Вокальна техніка набувається рефлексивно у вигляді певних навиків. Вищий ступінь техніки, потрібної для конкретних творчих цілей, досягається шляхом пристосування її до кожного окремого творчого завдання, шляхом практичної роботи над певними творами. Вокальна техніка часто розглядається як явище абстрактне. Вважається, що виробляти її можна ніби поза зв'язком з конкретними виконавськими завданнями.

Абстрактної вокальної техніки не існує. Вона тісно пов'язана з мистецтвом і його особливостями. Характер, зміст, особливості твору вимагають відповідної техніки виконання.

Техніка характеризується також національними особливостями,

властивими музиці і вокально-виконавській практиці того або іншого народу. Джерелом виконавської техніки професійного співу є народна піснетворчість і народний спів. Розвиваючись разом з усім музичним мистецтвом, спів доповнюється новими видами, новими формами вокальної техніки, властиві тому або іншому відрізку часу, тому або іншому народові, тому або іншому стилю музики. У вокально-виконавській і вокально-педагогічній практиці використовується такий вид співацької роботи, як вокальне тренування (вокальні вправи, тощо). Внутрішня емоційна настроєність тісно пов'язана з загальним активним творчим станом співака і благотворно впливає на розвиток виконавських, а також вокально-технічних навиків.

Вокальне дихання

У співі дихання є фактором виняткового значення. Але оскільки в процесі співу під впливом психіки співака функції дихання можуть проявлятися в безлічі модифікацій і відтінків, по суті невлених ні для об'єктивного дослідження, ні для свідомого їх регулювання, головну роль дихання слід розглядати як фактор виразності співу, як невід'ємну частину цілісного творчого акту, а не як окремий засіб того або іншого вокально-технічного призначення. Саме такий підхід дає найкращу можливість знайти шлях до визначення технічної ролі дихання у співі. Отже, дбаючи про оволодіння прийомами співоного дихання, слід дихальний процес обов'язково зв'язувати з творчою або робочою установкою, з загальною співацькою позицією, тобто з відповідною комплексною психофізичною настройкою.

Дихання, здійснюване у відриві, тобто застосоване не для художніх цілей і спрямоване лише на наповнення бронхіальної системи, часто буває невдалим і супроводжується певними неформальностями (перебір повітря, м'язове перенапруження тощо). Свідоме регулювання процесів дихання, здійснюване поза комплексною настройкою, не дає успіху.

Водночас дихальний процес, зв'язаний з цілісною творчою установкою, спрямованого на виконання творчого завдання буває ефективнішим, оскільки

технічні дихальні прийоми стають тоді більш цілеспрямованими і доречними.

Класичне дихання, можливо, саме тому є в своїй основі неприйнятним для співу. І навпаки, грудочеревне дихання по своїй суті і є, очевидно, найбільш прийнятним для співу тому, що в ньому одна з істотних сторін правильно організованої співацької позиції або настроєності співака.

Отже, дихання в співі є передусім фактором виразності, а не тільки одним із засобів утворення звуку. Функції дихання успішніше регулюються у цілісному творчому акті співу, ніж при спробах його вилучення з цього цілісного процесу.

Такий підхід до питання дихання поєднує можливості спеціального технічного вдосконалення його процесів, а одночасно розв'язання завдань музично-художнього виховання вокаліста, що має вирішальне значення у формуванні співака як творчої особистості.

Методика роботи з репертуаром

Для виховання співака дуже важливим є підбір репертуару, який може розширити його музичний кругозір, внутрішньо збагатити, надати можливість оволодіти новими вокальними формами, музичними фразами, відчутти глибинність образу.

Твір являє собою стиснену, відточену мініатюру, наповнену великим змістом, тому потрібний чіткий план виконання твору. Складність репертуару залежить від даних студента, його вокальних, психологічних, фізичних особливостей.

I курс

Завдання на першому курсі – робота над правильним співочим диханням, постановка корпусу, артикуляція, чистота інтонації, згладжування регістрів та головне і грудне резонування. Кожен із відібраних для вивчення творів повинен бути використаний для оволодіння різноманітними виконавськими навичками, передбаченими програмою курсу. Протягом року студент зобов'язаний вивчити 10-12 творів (чотири із них вокалізи), різних за стилем та характером.

Контроль за успішністю здійснюється:

- академконцерт (листопад);
- підсумкова оцінка (грудень);
- академконцерт (квітень);
- перевідний екзамен (червень).

Форми контролю: поточний – у вигляді здачі академконцертів, підсумковий – у вигляді підсумкової оцінки наприкінці 1-го семестру, 2 семестр – екзамен.

I СЕМЕСТР

№	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
1	Сольний спів як основа співацької майстерності. Еталон правильно сформованого співацького голосу та його характеристики. Поняття про будову голосового апарату та його функції – дихальну, фонаторну, артикуляційну.	9	6	3	
2	Елементи правильного співочого звукоутворення. Процес співацького	10	6	4	

	звукоутворення являє собою ланцюг складних і найрізноманітніших рухів відповідних м'язів системи голосового органу.				
3	Основні положення правильного співу Звільнення м'язів обличчя, шиї, щелепи, правильна постановка корпусу, вільне положення гортані при співі.	11	7	4	
4	Алгоритм роботи над вокальним твором. Аналіз авторського тексту, вокальних творів та способи самостійного вивчення твору і роботи над ним. Виконання вокалізів (з назвами нот).	12	7	4	
5	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	10	6	4	1
	Всього за I семестр	52	32	19	1
II СЕМЕСТР					
1	Основи постановки і виховання голосу співака	14	8	5	

	<p>Основні моменти на які необхідно звертати увагу:</p> <p>постановка корпусу, організація співочого дихання, тембр голосу, формування голосних, артикуляція, положення гортані, атака звуку, чистота інтонації, діапазон, сила звуку.</p>				
2	<p>Репертуар</p> <p>Освоєння семестрового репертуарного плану.</p>	14	8	4	1
3	<p>Формування голосних і приголосних</p> <p>Ясність голосних надає голосу дзвінкість і гнучкість, одночасно виробляється округленість тону, щоб він був ні плоским, ні глухим.</p>	13	8	4	
4	<p>Акцент роботи над вокальним твором.</p> <p>Музичне виконання вокалізів. Змістовне та виразне виконання простих вокальних творів.</p>	12	7	4	

5	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	10	7	1	1
	Всього за II семестр	58	38	18	2
	Всього за рік (I курс)	110	70	37	3

II курс

..... Основним завданням другого курсу є розвиток технічних, художніх та виконавських навиків. Розвиток достатнього робочого звукового діапазону. Розвиток артистизму та виконавської майстерності. Робота над динамічними відтінками творів. У другому півріччі включається в репертуар більш складні арії та романс. Протягом року студент повинен вивчити 12-14 творів, різних по формі, стилю та фактурі.

..... **Контроль за успішністю здійснюється:**

- академконцерт (листопад);
- підсумкова оцінка (грудень);
- академконцерт (квітень);
- перевідний екзамен (червень).

Форми контролю: поточний – у вигляді здачі академконцертів, підсумковий – у вигляді підсумкової оцінки наприкінці 3-го семестру, 4 семестр – екзамен.

№	Назва теми	Кількість годин:			
		Всього	індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
ІІІ СЕМЕСТР					
1	Розвиток вокальних технік. Розвиток технічних, художніх та виконавських навиків.	16	10	6	
2	Формування правильного співочого звукоутворення Оволодіти елементами правильного співочого звукоутворення, взаємодією з диханням, атакою звуку і функції резонаторів, а також навиками округлення звуків при переході регістрів.	16	11	5	
3	Розвиток діапазону в співі. Розвиток необхідного і достатнього робочого звуковисотного діапазону, відповідного типу голосу.	16	11	5	

4	Принципи самостійної роботи над вокальними творами. Ознайомлення з автобіографічними даними композитора, його творчістю, послухати його твори, щоб мати уяву про стиль, звуковедення, епоху, в якій творив композитор.	14	9	5	
5	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	12	7	4	1
	Всього за III семестр	74	48	25	1
IV СЕМЕСТР					
1	Принципи самостійної роботи над аріями. Ознайомлення з автобіографічними даними композитора, його творчістю, послухати його твори, щоб мати уяву про стиль, звуковедення, епоху, в якій творив композитор.	18	12	6	
2	Репертуар Освоєння семестрового	16	10	5	1

	репертуарного плану.				
3	Ознайомитися з лібрето, прослухати оперу для того, щоб мати уявлення про події, обставини, образ, характер героя (героїні).	18	12	6	
4	Продовження роботи над розширенням співочого діапазону	19	13	6	
5	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	16	10	5	1
	Всього за IV семестр	87	57	28	2
	Всього за рік (2 курс)	161	105	53	3

III курс

Головним завданням на третьому курсі є засвоєння більш складних арій, вивчення творів сучасних композиторів. Продовження роботи над розширенням робочого діапазону. Розвиток артистичних навиків, тренування навиків співу дуолі, триолі, квартолі та більш дрібних тривалостей. Також співати твори в дуже швидкому (Presto) та дуже повільному (Largo) темпах, з тривалим crescendo, diminuendo, прискореннями. Протягом року студентом вивчається 12-14 творів, один із них розгорнута арія та два твори сучасних композиторів.

Контроль за успішністю здійснюється:

- академконцерт (листопад);
- підсумкова оцінка (грудень);

- академконцерт (квітень);
- перевідний екзамен (червень).

Форми контролю: поточний – у вигляді здачі академконцертів, підсумковий – у вигляді підсумкової оцінки наприкінці 5-го семестру, 6 семестр – екзамен.

№	Назва теми	Кількість годин:			
		Всього	індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
V СЕМЕСТР					
1	Вдосконалення виконавських співочих навиків. Продовжувати розширення діапазону; розвивати гнучкість, рухливість голосу.	19	12	8	
2	Розвиток уміння прочитання стильових особливостей вокального твору.	18	12	6	
3	Принципи репертуарної політики. Формування вміння підбору репертуару, відповідного своїм технічно-вокальним і виконавським можливостям.	19	12	7	
4	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	18	12	6	1
5	Всього за V семестр	76	48	27	1

VI СЕМЕСТР

1	<p>Вдосконалення виконавських співочих навиків.</p> <p>Вдосконалення філірування звуку; розвиток дикції зі збереженням звучання на опорі.</p>	17	11	6	
2	<p>Специфіка роботи над вивченням творів сучасних композиторів</p>	17	11	6	
3	<p>Репертуар</p> <p>Освоєння семестрового репертуарного плану.</p>	18	12	5	1
4	<p>Музичні епохи і стилі у вокальному виконавстві.</p> <p>Розвиток уміння прочитання стильових особливостей вокального твору. Освоєння навичку розшифровки і реалізації стильових норм вокальної літератури.</p> <p>Вдосконалення механізму співочого вібрато і навички управління ним з точки зору стильових особливостей твору.</p>	18	12	6	
5	<p>Репертуар</p> <p>Освоєння семестрового</p>	17	11	5	1

	репертуарного плану.				
	Всього за VI семестр	87	57	28	2
	Всього за рік (3 курс)	163	105	55	3

IV курс

Основні завдання для четвертого курсу - вивчення ряду складних вокальних творів, різних стилів. Від студента вимагається: рівність звучання голосу на всьому діапазоні, на всіх голосних; рухливість голосу; досконале філірування звуку; чіткість співочої дикції в кантилені та речитативі; розуміння стилю, вміння передати художній зміст твору, артистизм. Важливе місце займає підготовка державної програми. Протягом року студент повинен вивчити 3-5 арій, одна із них розгорнута, 4-6 романсів різних композиторів, 2-3 твори сучасних композиторів, 2-3 народних пісні.

Контроль за успішністю здійснюється:

- академконцерт (листопад);
- підсумкова оцінка (грудень);
- академконцерт (квітень);
- державний іспит (червень).

Форми контролю: поточний – у вигляді здачі академконцертів, підсумковий – у вигляді підсумкової оцінки наприкінці 7-го семестру, 8 семестр – державний іспит.

№	Назва теми	Кількість годин:			
		Всього	індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
VII СЕМЕСТР					
1	Вдосконалення виконавських співочих	23	12	8	

	навиків. Рівність звучання голосу на всьому діапазоні, на всіх голосних; рухливість голосу.				
2	Робота над чіткістю співочої дикції в кантилені та речитативі.	24	12	7	
3	Вдосконалення технічно-вокальних навиків виконавства. Художньо-виконавчий розвиток направлений на поглиблене вивчення музичного та текстового змісту творів. Знаходження фарб, динамічних відтінків, не втрачаючи вокальну лінію.	23	12	7	
4	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	24	12	6	1
	Всього за VII семестр	77	48	28	1
VIII СЕМЕСТР					
1	Вдосконалення виконавських співочих навиків. Досконале філірування звуку; чіткість співочої дикції в кантилені та речитативі.	28	15	8	

2	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	24	12	7	1
3	Вдосконалення технічно-вокальних навиків виконавства. Розуміння стилю, вміння передати художній зміст твору, артистизм.	27	14	8	
4	Репертуар Освоєння семестрового репертуарного плану.	28	16	7	1
	Всього за VIII семестр	89	57	30	2
	Всього за рік (4 курс)	166	105	58	3
	Всього дисципліна	600	385	203	12

4. Самостійна робота студента

І курс

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	І семестр	
1	Ознайомитись з творчістю композитора заданого твору	6
2	Прослухати твори композитора, щоб мати уяву про стиль та епоху в якій творив композитор	7
3	Здійснити аналіз виконуючого твору: форму та жанр	7
	Всього за І семестр	20
	II семестр	
4	Робота над вдосконаленням вокальної техніки.	4
5	Розставити змістовні акценти виконуючого твору	4
6	Здійснити аналіз виконуючого твору: особливості вокального	4

	виконання	
7	Чітко вивчити ритмічний малюнок	4
8	Підготовка творів до виконання на екзамені	4
	Всього за II семестр	20
	Всього за рік (I курс)	40

II курс

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	III семестр	
1	Твори на іноземній мові - відпрацювати фонетичну вимову даної мови, підписати транскрипцію під нотним текстом	6
2	Обов'язково прочитати лібрето опери арію з якої виконує студент	7
3	Засвоєння динамічних відтінків (crescendo, diminuendo, subito piano, pianissimo, fortissimo)	6
4	Підготовка до академконцерту	7
	Всього за III семестр	26
	IV семестр	
5	Вивчення прийомів виконання фермат	7
6	Визначити кульмінаційні моменти твору, труднощі та засоби їх долання	7
7	Робота над творами з більшим діапазоном, складнішим ритмічним малюнком	8
8	Підготовка до екзамену	8
	Всього за IV семестр	30
	Всього за рік (II курс)	56

III курс

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
V семестр		
1	Прослухати оперу, арію з якої виконує студент, щоб мати уяву про характер персонажу, арія якого виконується	7
2	Визначити кульмінаційні моменти твору	7
3	Засвоєння складних ритмічних малюнків	7
4	Підготовка до академконцерту	7
Всього за V семестр		28
VI семестр		
5	Специфіка роботи над вивченням розгорнутих арій	7
6	Робота над твором в дуже швидкому (Presto) та дуже повільному (Largo) темпах	8
7	Робота над динамічними відтінками виконуваного твору	7
8	Підготовка до екзамену	8
Всього за VI семестр		30
Всього за рік (III курс)		58

IV курс

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
VII семестр		
1	Робота над творами великої форми	7
2	Робота над чіткістю співочої дикції в кантилені та речитативі	7
3	Вивчення творів з чергуванням простих та складних розмірів	8

4	Підготовка до академконцерту	7
	Всього за VII семестр	29
	VIII семестр	
5	Розуміння стилю та вміння передавати художній зміст твору	8
6	Розвиток уміння самостійно працювати над вивченням творів	8
7	Розвиток рухливості голосу та досконалого філірування звуку	8
8	Підготовка до державного іспиту	8
	Всього за VIII семестр	32
	Всього за рік (IV курс)	61
	Всього самостійна робота студента протягом навчання	215

Продуктивна самостійна (домашня) робота студента - обов'язкова умова ефективності всього навчального процесу.

Самостійна робота студента над твором передбачає перш за все техніку читання і вивчення нотного та поетичного текстів. В загальних рисах розглядаються такі етапи роботи над засвоєнням нового твору:

- а) вивчення вокальної партії на фортепіано;
- б) всебічний аналіз вокального твору.

На початковій стадії вивчення вокального твору передбачається загальне ознайомлення з характером, художніми образами, стилістикою, засобами виразності. Лише глибокий аналіз може в значній мірі розкрити уяву студента про художній зміст вокального твору. Аналіз всього комплексу засобів виразності повинен допомогти студенту побудувати чітко обумовлений виконавський план, показати власне ставлення і розуміння змісту виконуваного твору.

5. Індивідуальні завдання

1. Відвідання вокальних концертів, вистав оперного театру, фестивалів, конкурсів.

2. Прослуховування і перегляд записів концертів видатних вокальних виконавців.
3. Користування інтернет ресурсом.
4. Опрацювання додаткової літератури.

6. Методи навчання

В навчальному процесі мають бути застосовані такі методи:

- *за джерелами знання* - практичний, наочний, словесний;
- *по формуванню різних особистісних структур учня* - свідомості, поведінки, почуттів;
- *за характером пізнавальної діяльності* - пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний;
- *метод наочно-слухового показу* - демонстрація музичних творів;
- *словесні методи* - переклад художньо-образного змісту музики в словесну форму;
- *метод порівняння (асоціативний)*, яким передбачається виявлення подібності та відмінності музичного матеріалу; ідентифікації музичного матеріалу з конкретними життєвими явищами і процесами; перекодування змісту музики в інший вид мистецтва (живопис, скульптуру, літературу та ін.).

7. Методи контролю

На кожному занятті викладач в індивідуальному плані веде контроль знань студента.

Кафедра здійснює контроль знань на змістових модулях, модулях (академічних концертах, залах та екзаменах).

Державний іспит оцінює комісія та голова державної комісії.

Перший курс

На протязі першого навчального року занять зі студентом викладач повинен всебічно вивчити його професійні дані, загальне та професійне здоров'я, його увагу, працездатність, встановити його музичність (слух, пам'ять, ритм).

В результаті першого року навчання студент повинен:

а) оволодіти елементами правильного співочого звукоутворення, взаємодією з диханням, атакою звуку і функції резонаторів, а також навиками округлення звуків при переході регістрів;

б) добитися звільнення м'язів обличчя, шиї, щелепи, правильності корпусної постановки, вільного положення гортані при співі;

в) навчитися правильному формуванні співочих голосних і приголосних на центральному діапазоні;

г) музично заспівати вокалізи, змістовно і виразно виконати прості вокальні твори, слідкуючи за чистотою інтонації.

На протязі року вивчити 6-7 творів та 3-4 вокалізи.

1 семестр

- академконцерт: 2 твори (романс, народна пісня або не складна арія);

2 семестр

- академконцерт: 2 твори (романс, народна пісня або 2 романси або не складна арія);

- екзамен: 2 вокалізи, арія, романс або народна пісня.

Другий курс

Закріплення набутих навиків та подальша робота над:

1) розвитком технічних, художніх та виконавських навиків;

2) розширення діапазону;

3) вокальні вправи з більшим діапазоном, ритмічним малюнком, більше рухливості та гнучкості голосу, передача змісту твору, настрою, логічних акцентів;

4) привчають до самостійної роботи.

Вивчення 6-8 творів різних за характером та складністю, 5-6 вокалізів.

3 семестр

- академкцерт: арія, романс або народна пісня);

4 семестр

- академконцерт: 1 арія, 1 твір (романс або народна пісня)
- екзамен: 2 вокалізи, арія, романс.

Третій курс

Студент повинен:

- 1) продовжувати розширення діапазону;
- 2) розвивати гнучкість, рухливість голосу (гами в прискореному темпі, хроматичні гами в межах квінти, арпеджіо, форшлаг);
- 3) філірування звуку;
- 4) розвиток дикції зі збереженням звучання на опорі;
- 5) накопичувати репертуар (різностильність та різножанровість творів).

Художньо-виконавчий розвиток студента направлений на поглиблене вивчення музичного та текстового змісту творів. Знаходження фарб, динамічних відтінків, не втрачаючи вокальну лінію.

Вивчити на протязі року 3-4 арії, 5-6 романсів, 2-3 народні пісні, 1-2 твори сучасних композиторів.

5 семестр

- академконцерт: арія, романс, народна пісня;

6 семестр

- академконцерт: арія, романс, народна пісня;
- екзамен: арія, романс, твір сучасного композитора, народна пісня.

Четвертий курс

Особлива увага подальшому поглибленню художнього розвитку студента в процесі вивчення творів різних стилів.

Від студента вимагається:

- 1) рівність звучання голосу на всьому діапазоні, на всіх голосних;
- 2) рухливість голосу;

- 3) досконале філірування звуку;
- 4) чіткість співочої дикції в кантілені та речитативі;
- 5) розуміння стилю, вміння передати художній зміст твору, артистизм.

Вивчення протягом року: 3-5 арій, 4-6 романсів різних композиторів, сучасних творів, народних пісень.

7 семестр

- академконцерт: арія, романс, народна пісня;

8 семестр

- академконцерт: частина державної програми (4 твори, обов'язково 2 арії (одна слов'янського композитора, одна західного композитора)).

Державний іспит: 6 творів (арія слов'янського композитора, арія західного композитора, 2 романси (один слов'янського композитора, один західного композитора), твір сучасного композитора, народна пісня.

8. Критерії оцінювання умінь, знань та навичок студентів

Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Вимоги		Оцінки за національною шкалою	Оцінка ECTS	Сума балів
Студент бездоганно виконує твори, що за складністю відповідають або перевищують програмні вимоги; артистично тримається на сцені; емоційно розкутий; самостійно і творчо використовує набуті знання, уміння та навички; має високий рівень творчого самовираження.	12-10	Відмінно	A	90-100
Студент стабільно виконує твори, демонструє необхідні навички та	9-8	Добре	B	82-89

вміння, емоційно розкутий, досить повно розуміє художній зміст творів, але допускає несуттєві неточності при виконанні вокального твору.				
Студент стабільно виконує твори, демонструє необхідні навички та вміння, досить повно розуміє художній зміст творів, але має обмежені технічні можливості, недосконале звуковидобування, стандартне музичне мислення, емоційно скутий.	7	Добре	C	74-81
Студент виконує твори на репродуктивному рівні, невпевнено, часто робить помилки, володіє певними навичками та вміннями, щоб виконувати значну частину музичного матеріалу, але слабо сформоване музичне мислення, недостатню технічну базу.	6-5	Задовільно	D	64-73
Студент виконує твори на репродуктивному рівні, невпевнено, дуже часто робить помилки, володіє певними навичками та вміннями на початковому рівні, виконує незначну частину музичного матеріалу, має слабо сформоване музичне мислення, недостатню технічну базу, емоційно скутий та невиразний.	4	Задовільно	E	60-63
Студент неспроможний виконати програму або демонструє окремі фрагменти музичних творів, не має уявлень про хорові партії та групи оркестру; примітивно сформоване музичне мислення, відсутні елементарні технічні навички.	3-2	Незадовільно з можливістю перездачі	FX	35-59
Повна відсутність музичних знань та технічних навичок.	1	Незадовільно з повтором курсу	F	1-34

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Для отримання підсумкової семестрової оцінки студент обов'язково повинен здати відповідні форми контролю: академічний концерт (в I, III, V та VII семестрах), академічний концерт та іспит (в II, IV та VI семестрах) та в сумі набрати не менше 60 балів. Розрахунок балів здійснюється за 100 бальною шкалою, яка обчислюється: семестрова оцінка = (академічний концерт (в I, III, V та VII семестрах) : 2; або (академічний концерт + іспит (в II, IV та VI семестрах)). Якщо студент не склав вчасно академічний концерт, до кінця семестру повинен його скласти.

Приклад для підсумкової (семестрової) оцінки

Приклад для реального студента

I, III, V, VII семестри		
Академічний концерт		
100	100	100
II, IV, VI семестри		
Академконцерт	Іспит	
100	100	100

Примітка. Викладач має право зменшити підсумкову кількість балів у випадку пропуском студентом навчальних занять без поважної причини з розрахунку: 2 бали за 1 годину пропущених без поважної причини навчальних занять.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	

74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Навчальний план: Спеціалізація СОЛЬНИЙ СПІВ
2. Типова Програма «СОЛЬНИЙ СПІВ»
3. Робоча Програма «СОЛЬНИЙ СПІВ»
4. План роботи циклової комісії «Спів академічний та народний»
5. Індивідуальний робочий план студента на навчальний рік
6. Аудіо- та відео матеріали для використання в роботі.

11. Рекомендована література

Базова

1. Абдуллин Э. Б. Методологический анализ проблем музыкальной педагогики в системе высшего образования [исследование]. Москва, 1990. 188 с.
2. Алиев И. Ю. Методологические и методические основы вокально-педагогического творчества в двух частях. Москва. 1993. 86 с.
3. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник для студентів музичних ВНЗ]. Київ. Віпол, 2007. 176 с.

4. Антонюк В. Г. Постановка голосу [посібник для музичних вузів] / Антонюк В. Г. – К. : Українська ідея, 2000. – 68 с.
5. Антонюк В. Г. Школа сольного співу // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність / В. Г. Антонюк. – К. : Музична Україна. – 2004. – С. 435 – 454.
6. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація «Спів» // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність / В. Г. Антонюк, Б. П. Гнидь. – К. : Музична Україна. – 2004. – С. 150 – 155.
7. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект [монографія] / Антонюк В. Г. К. : Українська ідея, 2001. – 144 с.
8. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной методологии / Багадуров В. А. – М. : Муз. сектор, 1929. – Ч. 1. – 240 с.
9. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики / Багадуров В. А. – М. : Музгиз, 1956. – 268 с.
10. Барсов Ю. А. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. И. Глинки / Барсов Ю. А. – Л. : Музыка, 1968. – 66 с.
11. Бочкарёв Л. Л. Психология музыкальной деятельности / Бочкарёв Л. Л. – М. : Издательство «Институт психологии РАН», 1997. – 352 с.
12. Васенина К. В. Правильное произношение слова как важнейший фактор в пении [методическое пособие по вокалу для преподавателей музыкальных училищ] / К. В. Васенина . – М., 1962. – 14 с.
13. Васильев М. П. Анализ работы голосового аппарата вокалиста / Васильев М. П. – С-Пб : Турусел, 1997. – 22 с.
14. Вилинская И. Н. Значение репертуара в воспитании певца // Вопросы вокальной педагогики [ред.-сост. Д. Г. Евтушенко] / И. Н. Вилинская. – М. : Музыка, 1967. Вып. 3-й. – С. 45 – 90.
15. Витт Ф. Ф. Практические советы обучающимся пению [под ред. Ю. А. Барсова] / Витт Ф. Ф. – Л.: Музыка, 1968. – 64 с.
16. Вілінська І. М. Вокалізи для співака-початківця / Вілінська І. М. – К. : Музична Україна, 1971.

17. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр / Вотріна В. В. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001. – 272 с.
18. Гладиліна І. П. Теоретические основы педагогической технологии развития творческой одаренности молодёжи в высшей школе [монографія] / Гладиліна І. П. – М. : МГГУ им. М. А. Шолохова, 2009. – 336 с.
19. Гмиря Б. Р. Бесіди про вокал // Борис Гмиря [статті, листи, спогади] / Гмиря Б. Р. – К. : Муз. Україна, 1975. – С. 68-85. – 208 с.
20. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського (1971-2001) [посібник] / Гнидь Б. П. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2002. – 94 с.
21. Гонтаренко Н. Б. Сольное пение. Секреты вокального мастерства [методическое пособие] / Гонтаренко Н. Б. – Ростов-на Дону : Феникс, 2008. – 183 с.
22. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти [монографія] / Гребенюк Н. Є. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1999. – 269 с.
23. Давидов М. А. Наукові перспективи української вокальної школи / М. А. Давидов // Музикознавчі записки. – № 2. – 2004.
24. Давидов М. А. Теорія виконавської майстерності в працях українських дослідників // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 3: Музичне виконавство / М. А. Давидов. – К., 1999. – С. 7 – 22.
25. Далецкий О. В. Обучение певца-любителя / Далецкий О. В. – М. : Изд. МГК, 1990. – 74 с.
26. Детский голос. Экспериментальное исследование [под ред. В. Н. Шацкой]. – М. : Педагогика, 1970. – 232 с.
27. Дмитриев Л. Б. В классе профессора М. Э. Донец-Тессейер. О воспитании легких женских голосов / Дмитриев Л. Б. – М. : Музыка, 1974. – 62 с.
28. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. – М.: Музыка, 2004. – 368 с.
29. Дмитриев Л. Б. Солисты театра Ла Скала о вокальном искусстве. Диалоги о технике пения. – М., 2002. – 188 с.

30. Евтушенко Д. Г. О впеvании вокальных произведений // Вопросы вокальной педагогики. – Вып. 3-й / Д. Г. Евтушенко. – М. : Музыка, 1967. – С. 98 – 119.
31. Емельянов В. В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования [методические рекомендации]. – Новосибирск : Наука, 1991. – 41 с.
32. Євтушенко Д. Г. Роздуми про голос [нотатки педагога-вокаліста] / Євтушенко Д. Г. – К. : Музична Україна, 1979. – 91 с.
33. Збірник вправ для розвитку техніки легких жіночих голосів [упорядник М. Е. Донець-Тессейр]. – Вип. 6-й. – К. : Музична Україна, 1972.
34. Кодай Золтан. Избранные статьи / [пер. с венгерского]. – М. : Советский композитор, 1982 Кодай Золтан. – 288 с.
35. Колодуб І. С. Питання теорії вокального мистецтва [монографія] / Колодуб І. С. – Харків, 1995. – 120 с.
36. Колодуб І. С. Практичні поради педагога-вокаліста / Колодуб І. С. – К. : Муз. Україна, 2010. – 54 с.
37. Комісаров О. В. Початкове навчання співу на фонетичній основі української мови / Комісаров О. В. – К. : ІСДО, 1995. – 88 с.
38. Кушка Я. С. Методика навчання співу [посібник з основ вокальної майстерності] / Кушка Я. С. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
39. Лихтман З. Е. О работе в классах камерного пения консерватории // Зіспадщини майстрів: Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Кн. 1 / З. Е. Лихтман. – К., 2003. – С. 127-143.
40. Львов М. Л. Из истории вокального искусства [общ. ред. и вст. статья И. А. Вербовой] / Львов М. Л. – М. : Музыка, 1964. – 228 с.
41. Мадішева Т. П. Співак і мова (культура співу мовою оригіналу: теорія і практика) [навчальний посібник] / Мадішева Т. П. – Харків : Штрих, 2002. – 160 с.

42. Маслій К. С. Виховання голосу співака [навчальний посібник] / Маслій К. С. – Рівне : “ЛІСТА”, 1996. – 120 с.
43. Методические указания для вокальных факультетов музыкальных вузов: Педагогическая практика [сост. М. С. Агикян]. – ГМПИ им. Гнесиных. – М., 1983. – 66 с.
44. Микиша М. Б. Практичні основи вокального мисецтва [літ. виклад М. І. Головащенко]. – 2-ге вид. / Микиша М. Б. – К. : Музична Україна, 1985. – 80 с.
45. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. / Михайлова Т. М. – К. : Музична Україна, 1970. – 128 с.
46. Мишуга Олександр: Спогади. Листи. Матеріали [упор., підг. текстів, вст. стаття та прим. М. І. Головащенко] / Мишуга О. П. – К. : Музична Україна, 1971. – 780 с.
47. Морозов В.П. Биофизические основы вокальной речи / Морозов В. П. – Л. : Наука, 1997. – 231с.
48. Морозов В. П. Эмоциональность как критерий профотбора вокалистов / В. П. Морозов // Вопросы вокальной педагогики: Сб. статей. – М. : Музыка, 1984. – С. 198 – 204.
49. Муравйова О. О. Спогади. Матеріали [упор. та прим. Г. І. Філіпенко] / Муравйова О. О. – К. : Муз. Україна, 1984. – 150 с.
50. Павлюченко С. А. Вокально-артикуляционные упражнения и этюды для певцов / Павлюченко С. А. . – М. : Музыка, 1968.
51. Падалка О. С. та ін. Педагогічні технології [навчальний посібник] / О. С. Падалка та ін. – К. : Українська енциклопедія, 1995.
52. Петрушин В. И. Музыкальная психология [учебное пособие]. – 2-е изд. / Петрушин В. И. – М. : ВЛАДОС, 1997. – 384 с.
53. Хомутова Л. Г. Создание художественного вокально-сценического образа [методическое пособие для певцов] / Хомутова Л. Г. – Дн-ск : Пороги, 1995. – 50 с.

54. Чишко О. С. Певческий голос и его свойства / Чишко О. С. – Л. : Музыка, 1968. – 48 с.
55. Стахевич А. Г. Вокальное искусство Западной Европы: творчество, исполнительство, педагогика [исследование] / Стахевич А. Г. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997. – 272 с.
56. Стахевич О. Г. Основи вокальної педагогіки. – Ч. 1 : Природно-наукові теорії співу [навчальний посібник для музичних та педагогічних ВНЗ]. – Харків-Суми, 2002. – 92 с.
57. Юдин С. П. Певец и голос / Юдин С. П. – М-Л. : Музгиз, 1947. – 138 с.
58. Юссон Р. Певческий голос. Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса [Пер. с фр.] / Юссон Рауль. – М. : Музыка, 1974. – 262 с.
59. Юшманов В. И. Вокальная техника и ее парадоксы / Юшманов В. И. – Изд. 3-е. – СПб. : Изд. ДЕАН, 2007. – 128 с.

ДОПОМІЖНА

Вокалізи

Абт Ф.

Ваккаї Н.

Варламова О.

Вілінська І.

Зейдлер Г.

Конконе Дж.

Лютген Б.

Панофка Г.

Романси і народні пісні

Аляб'єв О. «Я вижу образ твой»; «Не говори, любовь пройдет»; «Увы, зачем она блистает»; «Вечерком румяну зорю»; «Увы, зачем она блистает»; «Вечерний звон»; «Не говори, любовь

пройдет»; «Песнь девицы».

Аракішвілі Д. «Догорела заря».

Аренський А. «Кукушка»; «Небосклон ослепительно синий».

Балакірев М. «Слышу ли голос твой»; «Обойми, поцелуй»; «Взошел на небо месяц ясный»; «Баркарола»; «Песня золотой рыбки»; «Испанская песня»; «Взошел на небо месяц ясный».

Барток Б. «Я страдаю».

Бетховен Л. «Венеціанська пісня»; «Гремят барабаны»; «Песня Клерхен»; «Волшебный цветок»; «Дух барда»; «Сурок»; «Тоска разлуки»; «Новая любовь»; «Круг цветочный»; «Стремление»; «Прощание»; «Прощание воина»; «Предостережение Грете»; «Песня»; «Без любви».

Бізе Ж. «Утро».

Білаш О. «В маминому домі»; «Журавка»; «Над Україною».

Бородін О. «Из слез моих»; «Морская царевна»; «Арабская мелодия»; «Разлюбила красна девица»; «Чудный сад».

Брамс Й. «В зеленых ивах дом стоит»; «Под дождем»; «Песня девушки»; «Данко»; «Колыбельная»; «Глубже все моя дремота»; «Девичья песня»; «Напрасная серенада».

Бриттен Б. «Чу, ты слышишь эхо?».

Булахов П. «Бессонница»; «Выхожу один я на дорогу»; «Гори, гори, моя звезда»; «Что не ходишь, моя радость»; «Колокольчики мои»; «Она мила»; «Пахнет полем воздух чистый»; «Песнь ратника»; «Тройка»; «Песнь цыганки» («Знать, уж надо было»); «Я тебя с годами не забыла».

Варламов О. «Звездочка»; «Не отходи от меня»; «Мне жаль тебя»; «Смолкни, пташка»; «Ангел»; «Старые годы»; «Я вас любил»; «Белеет парус одинокий»; «Жарко в небе солнце летнее»; «Как цвет, ты чиста и прекрасна»; «Рано, рано, цветик»; «Черны очи»; «Звездочка ясная».

- Векерлен Ж. «Песня бабочки»; «Менуэт Мартини»; «Время года»; «Домик на скале»; «Мама, что такое любовь»; «Приди поскорее весна».
- Вериківський М. «За горами, за лісами».
- Верстовський А. «Старый муж, грозный муж».
- Гайдн Й. «Маленький домик»; «Серенада»; Песнь частушки.
- Глієр Р. «В порыве слез»; «Если жизнь тебя обманет»; «Ночь идет»; «Слезы людские».
- Глінка М. «В крови горит огонь желания»; «Венецианская ночь»; «Жайворонок»; «Ах ты, ночь ли, ноченька»; «В крови горит»; «К Молли»; «Не скушай»; «Бедный певен»; «Мэри»; «Скажи, зачем»; «Зацветет черемуха»; «Признание»; «Гуде вітер вельми в полі»; «Не щебечи, соловейку»; «Не пой, красавица, при мне»; «Забуду ль я»; «Колыбельная».
- Годар Б. «Песня о Флориане»
- Гріг Е. «Охотник»; «С водяной лилией»; «Сон»; «Осень»; «Люблю тебя»; «К родине»; «Лесная песня»; «Весенний цветок»; «Колыбельная»; «Прощание»; «В альбом».
- Гулак-Артемівський С. «Стоїть явір над водою».
- Гурільов О. «Сердце игрушка»; «Грусть девушки»; «Матушка-голубушка»; «Деревенский сторож».
- Даргомижський О. «В темну ноченьку»; «Не скажу никому»; «Моя милая»; «Мне грустно»; «Юноша и дева»; «Поцелуй»; «Голубые глаза»; «К друзьям»; «Я вас любил».
- Дворжак А. «Полено»; «Ивушка»; «Помню».
- Доніцетті Г. «Баркаролла».
- Дюбюк О. «Улица, улица».
- Єдличка А. «Гомін, гомін»; «Дівчино, кохана»; «Ой, кряче, кряче»; «Хусточка».
- Жербін М. «Останні квіти».

Заремба В. «Дивлюсь я на небо».

Іпполітов-Іванов М. «Желтенькая птичка».

К'єрульф Х. «Желание»

Кабалевський Д. «Бог Купидон»; «Люблю, но реже говорю об этом»;
«Песня о барсуке»; Серенада Дон-Кіхота з музики до п'єси
«Дон Кіхот».

Карлович М. «На спокойном темном море».

Коваль М. «Гуляла я в садочке»

Колесса М. «Зозуленька кукат».

Кос-Анатольський А. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня».

Косенко В. «Взяв би я бандуру»; «Колискова».

Коципинський А. «Кажуть люди, що щаслива»; «Чи се ж тая криниченька».

Кюї Ц. «Коснулась я цветка»; «Царскосельская статуя»; «Майский
день».

Лемер Г. «Гавот».

Лисенко М. «Дощик»; «Ой гаю мій, гаю»; «Ой, зрада»; «Ой не світи,
місяченьку»; «Ой одна я, одна»; «Садок вишневий коло хати»;
«Чого мені тяжко».

Лятошинський Б. «Ой, маю я чорні брови»; «Ой, піду я до млина».

Майборода Г. «Гаї шумлять»; «Запливай же, роженко весела»; «Не
сумуй»; «Розвійтеся з вітром».

Маркезі Л. «Бідна троянда».

Мелікян Р. «К розе».

Мендельсон Ф. «Зюлейка»; «Фиалка»; «Луна».

Монюшко С. «Золотая рыбка»; «Любитель»; «Флейта Дамона»; «Ласточка»;
«Пряха».

Моцарт В. «К Хлое»; «Вы, птички, каждый год»; «Приходишь, друг ты
мой»; «Старуха».

Мусоргський М. «Отчего, скажи».

Надененко Ф. «Пісня» («Чи є кращі між квітками»).

Новіков А. «Ноченька».

Пуленк Ф. «Моей гитаре».

Рахманінов С. «Сон»; «Сирень»; «Островок»; «Полюбила я».

Ревуцький Л. «Про Ревуху»; «Чуєш, брате мій».

Римський-Корсаков М. «Гонец»; «Октава»; «О чем в тиши ночей»; «Не ветер вея с высоты»; «Восточный роман»; «Звонче жаворонка пенье»; «Тихо вечер догорает».

Рожавська Ю. «Ой розпущу ж я мрії».

Россіні Дж. «Альпийская пастушка».

Рубінштейн А. «Нас по одной дороге» (Персидська пісня); «Певец».

Свірідов Г. «Маритана»; «Роняет лес багряный свой узор».

Сіндіга Х. «Стужа».

Степовий Я. «Елегія»; «Не беріть із зеленого лугу верби»; «Ой три шляхи широкії»; «Розвійтеся з вітром»; «Із-за гаю сонце сходить».

Стеценко К. «Ой, чого ти, дубе».

Танєєв С. «Колыбельная».

Тітов М. «Нет, не тебя так пылко я люблю».

Форе Г. «Бабочка и фиалки».

Хренніков Т. Пісенька Антонії з музики до п'єси «Дон Кіхот».

Чайковський П. «На берегу»; «Мой Садик»; «Осень».

Шамо І. «Моя мечта»; «Пісня про щастя».

Шопен Ф. «Мой милый»; «Моя баловница»; «Желание»; «Моя голубка».

Штогаренко А. «Якби мені черевики».

Шуберт Ф. «Куда?»; «Жалоба пастушки»; «Стой»; «У ручья»; «Форель»; «В путь»; «К весне»; «Баркаролла»; «Почта»; «Серенада»; «Ты мой покой»; «Блаженство»; «К музыке»; «Морская тишина»; «Рыбак»; «Утешение в слезах».

Шуман Р. «Весенняя звезда»; «На Рейне»; «Мотылек»; «Лотос»; «В лесу»; «Весенняя ночь»; «Орешина»; «Посвящение»; «Подснежник».

Українські народні пісні:

- «Ніч яка місячна», обр. Велінської І., Мейтуса Ю.
«Де ти бродиш, моя доле», обр. Кропивницького М.
«Повіл вітре», обр. Заремби В.
«Хилитися», «Чужі люди», обр. Лятошинського Б.
«Стоїть явір над водою», обр. Гулак-Артемівського С.
«Ой, важу, я важу», обр. Чишка О.
«Утоптало стежечку», обр. Лисенка М.
«Добрий вечір тобі, зелена діброво».
«Хусточка», обр. Єдлички А.
«Спать мені не хочеться», обр. Чишка О.
«Дивлюсь я на небо», обр. Заремби В.
«Казав мені батько», обр. Лисенка М.
«Ой, не цвіти буйним цвітом», обр. Доменки М.
«Ні мамо, не можна нелюба любить», обр. Заремби В.
«Ой, не світи, місяченьку», обр. Чишка О.
«Чого ж вода каламутна», обр. Лятошинського Б.
«Ой, пряду, пряду», обр. Овчаренка В.
«Стоїть гора високая», обр. Надененка Ф.
«Гуде вітер», обр. Глинки М.
«Було б не кохати зеленого дуба», обр. Лисенка М.
«Там, де Ятрань», обр. Лисенка М.
«Взяв би я бандуру», обр. Косенка В.
«Ой чого ти дубе», обр. Стеценка К.
«Чи я в лузі», обр. Єдлички А.
«Сонце низенько», обр. Рубця А.
«Світи, місяцю», обр. Надененка Ф.
«Лугом їду, коня веду», обр. Чишка О.

Угорські народні пісні:

«В мире есть красавица одна», обр. Шентірмая Е.

«Я тужу, я страдаю», обр. Барток Б.

Грузинські народні пісні:

«Світлячок», обр. Гокіелі В.

«Суліко».

Неаполітанська пісня:

«Колискова», обр. Мельо В.

Російські народні пісні:

«Ах ты, ноченька», обр. Шрамка Н.

«Вечер ко мне, девице», обр. Коносова О.

«Я по садику гуляла», обр. Александрова О.

«Ах ты, душечка», обр. Іванова М.

«Не лети, соловей», обр. Єгорова А.

Чеські народні пісні:

«Янічек», обр. Малата Я.

«Яблуня», обр. Тактакашвілі О.

Польська народна пісня:

«Вісла», обр. Коваша М.

«Ландыш».

Арії

І курс

Джордано Дж. «Caro mio ben».

Каччіні Д. «Amarillis».

Моцарт В. Арія Барбаріни з оп. «Весілля Фігаро». »; три арії Баст'єни з оп.

«Баст'єн і Баст'єна».

II курс

- Аренський А. Аріозо Власьєвни з оп. «Сон на Волге».
- Арія невідомого автора XVIII ст. «Між двох вогнів літаю».
- Вахнянин А. Арія Одарки («Нема мені порадоньки») з оп. «Купайло».
- Вебер К. Дві арії Анхен з оп. «Чарівний стрілок»; каватина Рецці опери «Оберон»; молитва Тюїона з оп. «Оберон».
- Вітторі Л. Арієтта з оп. «Галатея».
- Гайдн Й. «Heller blisc».; арія Ганни з ораторії «Пори року»; арія Симона з ораторії «Пори року».
- Гендель Г. Арія Альміри з оп. «Ринальдо»; арія «Дігнаре»; пісня Сусанни з ораторії «Сусанна».
- Глінка М. Дві пісні Бояна з оп. «Руслан і Людмила»; пісня Вані («Как мать убили») з оп. «Іван Сусанін»; пісня Ільїнічни («Ходит ветер у ворот») із муз. до драми «Князь Холмський»; романс Антоніди з оп. «Іван Сусанін»; романс Ратміра («Она мне жизнь») з оп. «Руслана і Людмила».
- Глюк Х. Арія Амура («Звуки ліри») з оп. «Орфей»; Прибуття Іфігенії «Не радують зови народу»; Прощання Іфігенії з матір'ю («Живи!») з оп. «Іфігенія в Авліді»; арія Вертиго з оп. «Меккські палігрими»; арія Паріса з оп. «Паріс і Єлена»; дві арії Амура, арія Блаженної Тіні з оп. «Орфей»; арія Іфігенії з оп. «Іфігенія в Авліді»; дві арії Орфея з оп. «Орфей».
- Гречанінов О. Пісенька Насті («Ты не рвись, не путайся») з оп. «Добриня Нікітіч».
- Гулак-Артемівський С. Пісня Одарки з оп. «Запорожець за Дунаєм»; романс Оксани («Місяцю ясний») з оп. «Запорожець за Дунаєм».
- Даргомижський О. Пісня Ольги з оп. «Русалка», соло Наташі («Ах, прошло то время») з оп. «Русалка».

Дуранте Ф. «Danza, danza».

Іпполітов-Іванов М. Аріозо Асі з оп. «Ася».

Кариссімі Дж. Арія «Vitoria, vitoria».

Лисенко М. Дві пісні Петра («Сонце низенько» та «Ой, я нещасний») з оп. «Наталка Полтавка»; пісня Виборного з оп. «Наталка-Полтавка»; пісня Наталки («Чого ж вода каламутна») з оп. «Наталка Полтавка»; пісня Терпелихи («Чи я тобі, дочко») з оп. «Наталка Полтавка»; пісня Цвіркунки («Ой надіну черевики») з оп. «Чорноморці».

Лортцинг А. Пісня Старого Коваля з оп. «Оружейник».

Лотті А. Арієтта «О, повтори».

Моцарт В. Арія Сюзанни з оп. «Весілля Фігаро»; Арія Керубіно з оп. «Весілля Фігаро».

Новіков А. Аріозо Матері з кантати «Нам нужен мир».

Перголезі Дж. «Se tu m'ammī».

Прокоф'єв С. Пісня Дівчини («Я поїду по полю») з кантати «Олександр Невський»; колискова з ораторії «На сторожі миру».

Скарлатті А. «O cesate di piagarmi».

III курс

Бах І.С. Арія «О, сжалься» (h-moll) з ораторії «Страсті по Матфію»; арія «Сльози, стогін» з кантати №21; арія сопрано з ораторії «Магніфікат».

Берліоз Г. Арія в темниці з ораторії «Засудження Фауста».

Бетховен Л. Арія Марцеліни з оп. «Фіделіо».

Бортнянський Д. Арія Доктора з оп. «Сын-соперник»; Арія Саншетти з оп. «Сын-соперник».

Вебер К. Сцена й арія Агати з оп. «Чарівний стрілок».

Верді Дж. Арія Фієско з оп. «Симон Бокканегро».

Вериківський М. Арія Насті з оп. «Наймичка»; арія Панночки з оп. «Вій»;

Верстовський О. Дві пісні Торопа з оп. «Аскольдова могила»; арія Наташі («Светит, светит солнце ясное») з оп. «Аскольдова могила»; Балада Торопа з оп. «Аскольдова могила».

Галеві Ф. Каватина кардинала Броньї з оп. «Дочка кардинала».

Гендель Г. Арія Клеопатри з оп. «Юлій Цезарь»; арія Гвідо з оп. «Флавіус»; арія Ельміри з оп. «Флориданте»; арія з оп. «Оттон» («Если б ты знал»); «Ar, mio, cog»; арія з опери «Поро» («Помни, любимый»); арія Ксеркса з оп. «Ксеркс»; арія Береніси з оп. «Сціпіон»; арія «Sommi dei» з оп. «Роделінда».

Глазунов А. Романс Ніни із музики до драми «Маскарад».

Греті А. Арія Лоретти з оп. «Річард – Левине серце».

Гуно Ш. Куплети Зібеля з оп. «Фауст»; романс Зібеля з оп. «Фауст».

Даргомижський О. Романс Лаури з оп. «Кам'яний гість»; пісня Наташі («По камушкам») з оп. «Русалка»; перша пісня Лаури з оп. «Кам'яний гість»; арія Княгині («Чу, кажется, трубят») з оп. «Русалка».

Дуні Е. Арієтта Кандора з оп. «Жнецы».

Красев М. Арія Дуні з оп. «Морозно».

Майборода Г. Аріозо Мар'яни («Не вирву ж серце я з грудей») з оп. «Арсенал»; арія Милани («Моє вірне дівування») оп. «Милана».

Медконданте Дж. Романс з оп. «Нормандці в Парижі».

Мейєрбер Дж. Каватина Паж з оп. «Гугеноти».

Мейтус Ю. Аріозо Любки Шевцової з оп. «Молода гвардія»; арія Валька з оп. «Молода гвардія»; арія Уляни з оп. «Молода гвардія».

Мокроусов Б. Аріозо Анни з оп. «Чапаєв».

Монюшко С. Арія Гальки («Если б сонце рано») з оп. «Галька».

Моцарт В. Арія Бельмонте з оп. «Викрадення із сералю»; арія Базиліо з оп. «Весілля Фігаро»; арія Блондхен з оп. «Викрадення із Сералю»; арія Графині з оп. «Весілля Фігаро»; арія Зільберкланг з оп. «Директор театру»; арія Паміни з оп.

«Чарівна флейта»; арія Зорастро з оп. «Чарівна флейта»; соло Лепорелло; арія Мазетто з оп. «Дон Жуан»; арія Деспіни з оп. «Так поступають всі жінки»; арія Лепорелло з оп. «Дон Жуан»; «Ridente la calma nell'alma si desti».

Мусорський М. Аріозо Ксенії з оп. «Борис Годунов»; думка Парасі з оп. «Сорочинская ярмарка»; думка Парасі з оп. «Сорочинская ярмарка»; думка Парасі з оп. «Сорочинская ярмарка»; арієтта Агаф'ї Тихонівни з оп. «Женитьба»; пісня Хіврі з оп. «Сорочинський ярмарок».

Направник Е. Аріозо Маші («В чудной мгле воспоминанья», «О, если б я с ним повстречалась») з оп. «Дубровський»; вокаліз і романцета Маші з оп. «Дубровський».

Обер Ф. Арія Мізаньєлло з оп. «Фенелла».

Паліашвілі З. Арія Маршей («Ты – любовь моей души») з оп. «Абесалом і Етері».

Петрі А. Арія з оп. «Ревнивий коханець»; Арія з опери «Земира і Азор».

Понкьєллі А. Арія Сліпої з оп. «Джоконда».

Пуччіні Дж. Арія Лауретти з оп. «Джанні Скіккі».

Римський-Корсаков М. Арієти Мілітриси («В девках сирено», «Мой Салтан, цар возлюблений») з оп. «Казка про царя Салтана»; арія Снігурочки («С подружками по ягоды»), арієта Снігурочки («Пригожий Лель») з оп. «Снігурочка»; арія Ольги («Одна в лесу») з оп. «Псковитянка»; аріозо Ликова з оп. «Царева наречена»; пісня Садко («Ой, ты темная дубравушка») з оп. «Садко»; фрагменти партії Гвідона («Ветер по морю гуляет», «В синем небе звезды блещут») з оп. «Сказка о царе Салтане»; арія Любави з оп. «Садко»; пісня Воїслави з оп. «Млада»; арія Оксани («Пропал кузнец») з оп. «Ніч перед Різдом»; Коискова Волхови («Сон по бережку ходил») з оп. «Садко»; сцена Домни Сабурової, арія

Марфи («В Новгороде мы рядом») з оп. «Царева наречена»; арія Февронії («Похвала пустynie») з оп. «Сказання про невидимий град Кітеж»; пісня Мороза з оп. «Снігурочка»; арія Оксани («Пропал кузнец») з оп. «Ніч перед Різдвом».

Рубінштейн А. Аріозо Івана («Ох, любовь-зазноба») з оп. «Горюша»; романс Демона («Я тот, которому вникала») з оп. «Демон»; романс Тамари з оп. «Демон»; фрагмент III дії, сцена Хафізи («Нет никого, я одна») з оп. «Фераморс»; арія Горюші («Иль я ослышалась») з оп. «Горюша».

IV курс

Белліні В. Арія Ельвіри з оп. «Пуритани»; каватина Едгара з оп. «Беатріче де Тенда».

Бізе Ж. Каватина Лейли з оп. «Шукачі перлин».

Бойто А. Пісня Маргарити в темниці з оп. «Мефистофель».

Боронін О. Перша арія Ярославни з оп. «Князь Игорь».

Вагнер Р. Арія Ельзи (сон); арія Ельзи з оп. «Лоенгрін»; арія Ландграфа з оп. «Тангейзер».

Верді Дж. Аріозо Жермона («Небо послало ангела») з оп. «Травіата»; арія Джильди з оп. «Риголетто»; пісня Азучени з оп. «Трубадур»; романс Рікардо з оп. «Бал-маскарад».

Гулак-Артемовський С. Каватина Султана з оп. «Запорожець за Дунаєм».

Данькевич К. Арія Варвари з оп. «Богдана Хмельницький».

Деліб Л. Колискова Лакме з оп. «Лакме»; серенада Лео з оп. «Так сказав король».

Доніцетті Г. Арія Анни з останньої дії оп. «Анна Болейн»; Арія Лючії з оп. «Лючія ді Ламмермур»; каватина Дона Паску але з оп. «Дон Паску але».

Массне Ж. Жалоба Манон з оп. «Манон»; арія Шарлоти («Сльози») з оп. «Вертер».

Моцарт В. Арія Публія з оп. «Милосердя Тіта».

Направник Е. Колискова Аделі («Успокойся, дорогой») з оп. «Гарольд»; романс Гарольда з оп. «Гарольд».

Паізіелло Д. Каватина Розіни з оп. «Севільський цирульник».

Пуччіні Дж. Аріозо Манон з оп. «Манон Леско»; дві арії Тоски з оп. «Тоска»; сцена й аріозо Мімі з III дії опери «Богема».

Рахманінов С. «Рассказ Старого цыгана» з оп. «Алеко»; арія Земфіри з оп. «Алеко».

Россіні Дж. Арія Матільди з оп. «Вільгельм Тель»; Каватина Нінетти з оп. «Сорока-злодійка».

Сен-Санс К. Арія Даліли («Відкрилася душа») з оп. «Самсон і Даліла».

Соколовський М. Дві пісні Філімона з оп. «Мельник – колдун, обманщик и сват»; пісня Фетінї («Ах. На что»); пісні Анюти («Кабы я млада», «Во своей я младости») з оп. «Мельник-чаклун, обманщик і сват».

Танеєв С. Пісня Стража з I дії оп. «Орестея»; сцена Клітемнестри («О, горе мне») з оп. «Орестея».

Хренніков Т. Арія Наташі з оп. «В бурю».

Чайковський П. Аріозо Басманова з оп. «Опричник»; романс Поліни з оп. «Пікова дама»; аріозо Мазепи («Мгновенно сердце молодое») з оп. «Мазепа»; арія Куми («Глянуть с Нижнего»), аріозо Куми («Где же ты, мой желанный») з оп. «Чародійка»; арія Наталї («Соловушка в дубравушке») з оп. «Опричник»; куплети Трике з оп. «Євгеній Онегін»; пісня Леля («Земляничка, ягодка») з муз. до п'єси О.Островського «Снігурочка»; фрагмент із останньої дії та арія Солохи з оп. «Черевички».